

Råd och tips vid varsel och uppsägning

Information om vilken hjälp
du kan få och vad Handels gör

Varsel och uppsägningar

Vår uppgift som facklig organisation är att så långt som möjligt hjälpa medlemmarna vid varsel och uppsägning. Samtidigt skapar vi förutsättningar för att ytterligare stärka medlemmarnas yrkeskunskaper och förmåga att snabbt komma tillbaka till ett nytt arbete.

I den här broschyren kan du läsa mer om vilken hjälp som finns att få för dig som får besked om uppsägning och vad Handels gör.

Frågor och svar om varsel och uppsägning

Alla nedanstående svar gäller i normalfallet. Det kan finnas lokala uppgörelser som avviker. Ta därför alltid kontakt med din lokala fackliga organisation för besked.

Vad innebär ett varsel?

Arbetsgivaren ska informera den lokala fackliga organisationen om vad han/hon tänker göra. Arbetsgivaren varslar om driftsinskränkning, det vill säga uppsägningar och/eller omorganisation. Förhandling om uppsägningarna begärs därefter av arbetsgivaren.

Arbetsgivaren ska dessutom i förväg meddela arbetsförmedlingen att företaget tänker säga upp personal på grund av arbetsbrist. Den fackliga organisationen ska alltid få en kopia när det händer.

Vad händer när ett varsel har lagts?

Arbetsgivaren ska redovisa till facket om bakgrund och orsaker till arbetsbristen: hur stor arbets-

bristen är i antalet anställda, hur organisationen ska se ut framöver, vilka befattningar som ska finnas och vilka kvalifikationer som krävs för att bemanna dem. Facket ska då ta ställning till om arbetsbristens omfattning och kvalifikationskraven är skäligen i förhållande till det arbete som ska utföras efter förändringen.

Vilka skyldigheter har företaget vid en uppsägning?

En uppsägning ska alltid vara skriftlig och överlämnas till dig personligen eller skickas som rekommenderat brev. Företaget är skyldigt att informera dig om uppsägningstider och från vilket datum anställningen upphör samt hur du ska anmäla företrädesrätt till återanställning.

Vilken uppsägningstid har jag?

Det beror på vilken anställningsform du har och vad som står i kollektivavtal eller lag. Vid tillsvidareanställning är uppsägningstiden normalt *minst* en månad. Under uppsägningstiden har du rätt till lön oavsett om din arbetsgivare har eller

inte har något arbete åt dig. Om du har en tidsbegränsad anställning gäller den till slutdatum.

Måste jag stanna under uppsägningstiden?

Du är skyldig att vara kvar och arbeta under din uppsägningstid om inte annat överenskommits. Däremot har du rätt till ledighet för att söka jobb.

Vad händer med inestående semester, intjänad tid med mera?

Semesterledighet får inte förläggas till uppsägningstid utan ditt medgivande om din uppsägningstid är kortare än 6 månader. Sparade semesterdagar ska betalas ut efter avslutad anställning. Intjänad kompensationsledighet betalas alltid ut vid anställningens slut.

Vad innebär återanställningsrätt?

Om du har varit anställd i sammanlagt mer än tolv månader under de tre senaste åren hos samma arbetsgivare och blir uppsagd på grund av arbetsbrist så har du företrädesrätt till återanställning. Om det uppstår behov av arbetskraft så har du rätt att bli

återanställd. Detta gäller under uppsägningstiden och därefter inom nio månader efter att din anställning upphört. Det gäller samtliga anställningsformer.

Vid uppsägning ska du göra anspråk på företrädesrätt till återanställning. När det är gjort ska arbetsgivaren bekräfta detta.

Arbetsgivaren är förhandlingskyldig med facket när han/hon tänker anställa en person och någon annan har företrädesrätt till återanställning eller till en anställning med högre sysselsättningsgrad. Samma sak gäller om flera personer har företrädesrätt och man ska bestämma vem som ska få återanställning eller en anställning med högre sysselsättningsgrad.

Vad är turordningslista?

Den som är sist anställd blir uppsagd först. Vid lika anställningstid blir den som är yngre uppsagd före den som är äldre. Även om du har lång anställningstid kan du bli uppsagd om du inte har tillräckliga kvalifikationer för de arbetsuppgifter som återstår.

I de fall parterna förhandlar om ”tillräckliga

kvalifikationer” ska facket:

- begära kompetensprövning av de tjänster som blir kvar. Arbetsgivaren ska bevisa kompetenskraven.
- undersöka om den anställde kan skaffa sig tillräckliga kvalifikationer under en skälig inlärningsstid.

Vad är avtalsturlista?

Förhandlad turordning, så kallad avtalsturlista, ska inte göras i lokala överenskommelser utan att man samrått med berörd avdelningsombudsman.

Möjligheten för arbetsgivare att undanta två personer från turordningen gäller endast om arbetsgivaren har högst tio anställda i bolaget. Antalet anställda beräknas inte för varje enhet eller avtalsområde för sig, utan gäller totalt antal anställda i bolaget.

Kan jag ta ledigt för att söka jobb under uppsägningstiden?

Ja, under uppsägningstiden har du rätt till ledighet med lön för att besöka arbetsförmedlingen eller på

annat sätt söka arbete. Du måste dock ansöka om ledigheten.

Vad gäller för mig som är föräldraledig?

Om du är föräldraledig vid uppsägningen börjar uppsägningstiden att löpa först när din föräldraledighet upphör.

Ska jag begära några papper från arbetsgivaren?

Ja, begär ett korrekt ifyllt arbetsgivarintyg, tjänstgöringsbetyg och referenser. Blanketten arbetsgivarintyg finns att ladda ned från handels.se/akassan.

När ska jag gå till arbetsförmedlingen?

På din första arbetslösa dag ska du skriva in dig som arbetssökande på arbetsförmedlingen.

Om du har blivit uppsagd och har arbetat där det finns kollektivavtal kan du få hjälp med att söka nytt arbete genom omställningsstöd eller trygghetsfond.

Kollektivavtal – din hjälp på vägen

Om du arbetar inom Handels områden, omfattas av kollektivavtal och blir arbetslös så kan du få hjälp. I kollektivavtalen har Handels kommit överens med arbetsgivarna om både omställningsstöd* och avgångsbidrag som kan hjälpa dig om du sägs upp på grund av arbetsbrist.

Omställningsstöd

Omställningsstödet är ett individuellt stöd – ett program som hjälper dig att ställa om – som innebär att du bland annat kan få hjälp med:

- att utforma en personlig handlingsplan,
- kunskap om arbetsmarknaden,
- att aktivt söka jobb,

* Omställningsstöd finns inte för Kooperationen och inte heller på tjänstemannasidan. Där kan istället bidrag till omställning sökas från trygghetsfond.

- utbildning och information om hur man startar eget.

För att få bidrag gäller bland annat att:

- det finns kollektivavtal på arbetsplatsen,
- du blivit uppsagd på grund av arbetsbrist,
- du ska ha varit tillsvidareanställd minst 16 timmar/vecka de senaste 12 månaderna,
- din arbetsgivare tillsammans med Handels sökt bidrag för dem som berörs.

För dig som är anställd inom Kooperationen finns istället för omställningsstöd trygghetsfonder där man kan söka medel till omställningsinsatser. Läs mer på www.folksam.se.

Avgångsbidrag – AGB

I kollektivavtalen för arbetare inom det privata och det kooperativa området finns en försäkring som ger ett extra bidrag till den som blir uppsagd på grund av arbetsbrist i form av ett skattepliktigt engångsbelopp. Den kallas avgångsbidragsförsäringen, AGB.

För att ha rätt till AGB ska du ha fyllt 40 år men inte 65 år och din uppsägning måste ha skett på grund av arbetsbrist. Du ska också ha jobbat i minst 50 månader de senaste fem åren hos arbetsgivare med AGB-försäkring. Du ansvarar själv för att inom två år lämna in din ansökan om AGB-ersättning. Kontakta din avdelning så berättar de mer. Läs mer på www.afaforsakring.se.

Kollektivavtalet garanterar dina villkor

När det går dåligt för företaget tycker en del arbetsgivare att sänkta löner och sämre villkor är ett sätt att rädda jobben. Men om människor inte köper de produkter som tillverkas spelar det ingen roll hur mycket arbetstagarna sänker sina löner.

I Sverige har vi valt att vara positiva till förändringar och rationaliseringar. Människan är viktigast, därför är det bättre att utveckla nya arbeten än att försämra villkoren. Lönerna i kollektivavtalet är golvet som alltid går att göra bättre – aldrig sämre. Kollektivavtalet hindrar arbetsgivare från att låta anställda konkurrera ut varandra genom sänkta löner och försämrade villkor.

Därför är kollektivavtalet det mest värdefulla i ditt medlemskap. Svensk lagstiftning reglerar inte lönen – det gör avtalet. Det är en garanti för bra arbets- och anställningsvillkor och framförallt för rättvisa löner. För din trygghet – kontrollera om din arbetsgivare har kollektivavtal när du söker nytt arbete.

Inkomstförsäkring – en medlemsförmån

Inkomstförsäkringen fyller på så att våra medlemmar som tjänar över taket i a-kassan kan skydda hela sin lön under de första 100 ersättningsdagarna.

För att ha rätt till ersättning gäller att du har varit medlem i Handels och Handels a-kassa oavbrutet de senaste 12 månaderna innan du blivit arbetslös. Kommer du direkt till Handels från ett annat förbund med obligatorisk inkomstförsäkring kan du tillgodoräkna dig den tiden. Under kvalifikationstiden får du inte vara arbetslös.

Tänk på att om du blir uppsagd kan ditt försäkringsskydd påverkas, särskilt vid sjukdom och dödsfall. Kontakta din Handelsavdelning och boka ett försäkringssamtal med en av Handels försäkringsrådgivare. De kan berätta mer om ditt försäkringsskydd och vad som gäller för dig som är medlem i Handels.

Läs mer om dina försäkringar på handels.se.

A-kassa

Arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring som ska minska den ekonomiska otrygghet du kan hamna i om du blir arbetslös. Här ges en kort och förenklad information ur lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

För att ha rätt till ersättning från a-kassan måste du uppfylla vissa villkor, bland annat:

- Du ska vara arbetslös och inskriven som arbetssökande hos arbetsförmedlingen. Du måste också aktivt söka och kunna ta jobb som erbjuds.
- Under den senaste tolv månadersperioden innan du blev arbetslös, så kallad ramtid, ska du ha jobbat under sex kalendermånader med minst 80 timmar per månad eller minst 480 timmar under en sammanhängande period av sex kalendermånader, varav minst 50 timmar varje månad.

Ramtiden kan förlängas om du under de senaste tolv månaderna har haft så kallad överhoppningsbar tid. Överhoppningsbar tid kan vara bland annat sjukdom, vård av barn som inte fyllt två år och föräldraledighet. Avslutade heltidsstudier kan i vissa fall hoppas över och det finns fler situationer som kan vara överhoppningsbar tid. Den överhoppningsbara tiden är begränsad till fem år.

Ersättningen

Ersättning betalas ut för maximalt fem dagar per vecka, är skattepliktig och pensionsgrundande. En ersättningsperiod är 300 dagar och innan ersättning kan lämnas ska sju dagars karens göras. Om du under din arbetslöshet arbetar deltid lämnas ersättning i kombination med arbete under maximalt 75 dagar.

Har du varit medlem i tolv månader och uppfyller ett arbetsvillkor inom medlemstiden kan du få ersättning från a-kassan med 80 procent av din tidigare lön, dock högst 910 kronor per dag. Efter 100 dagar sänks ersättningen till max 760 kronor per dag.

Om du inte är med i a-kassan eller inte har varit det i tolv månader kan du få ett grundbelopp på maximalt 365 kronor per dag. Denna ersättning kan du få när du fyllt 20 år.

Pension eller annan ersättning

Om du erhåller pension eller annan ersättning är du skyldig att meddela din a-kassa så att detta kan samordnas med a-kasseersättningen.

Avgångsvederlag

Ibland försöker en arbetsgivare erbjuda en klumpsumma (avgångsvederlag) eller extra inbetalning till din pension för att du ska sluta innan uppsägningstiden eller för att frångå turordningen. Kontakta i så fall din fackklubb eller avdelning för att få råd om hur du ska göra.

Ett avgångsvederlag eller extra pensionsinsättning kan innebära att din rätt till ersättning från a-kassan skjuts upp med det antal månader som beloppet motsvarar.

Arbetsförmedlingens roll

Arbetsförmedlingen ansvarar för att ge dig allmän information om arbetslöshetsförsäkringen och meddelar a-kassan att du är anmäld som arbetsökande. De upprättar tillsammans med dig en handlingsplan och kontrollerar att du är aktivt arbetsökande. Det är a-kassan som utreder och beslutar om din rätt till ersättning. Har du frågor om villkor eller din ersättning ska du vända dig till din a-kassa.

Ansökan om ersättning

På din första arbetslösa dag ska du besöka arbetsförmedlingen eftersom det är en del av grundvillkoren för att få ersättning. Det gäller även om du slutat din anställning på egen begäran. Inom några dagar får du ett informationsbrev från a-kassan och två kassakort.

Så snart som möjligt ska du skicka en ansökan med intyg till a-kassan på vad du har gjort under de senaste tolv månaderna. Om du har överhoppningsbar tid behöver a-kassan intyg för ännu längre tid.

De flesta blanketter du behöver finns att hämta på handels.se/akassan under blanketter. Läs noga igenom informationen så att blanketterna blir korrekt ifyllda. Din arbetsgivare kan på vår hemsida fylla i ett arbetsgivarintyg med ifyllnadsstöd, vilket minskar risken för fel.

Ansökan ska, om du har varit anställd, alltid innehålla blanketterna:

- Anmälan om arbetslöshet, som du själv fyller i, och som skickas in i original
- Arbetsgivarintyg, som din/dina arbetsgivare fyller i, och som skickas in i original
- Kassakort.

Ytterligare intyg kan behövas, till exempel intyg om studier, om du har studerat och om du har bedrivit egen verksamhet ska *Arbetsintyg för företagare* fyllas i.

A man is shown from the waist up, wearing a black t-shirt and blue jeans. He has his left hand on his hip and is wearing a silver watch. The t-shirt has several pieces of text and graphics on it, including a large '@' symbol, the word 'DESIGN', and various phrases like 'something nice!!', 'someone', 'Do what you can', and 'something good will happen'.

A-kassan kan inte ta beslut om din ersättning förrän du har lämnat in en komplett och korrekt ansökan. Om någon uppgift saknas eller om något intyg saknas kommer du att få en begäran om komplettering. Det gör att det tar längre tid innan beslut kan fattas.

Ditt personnummer måste finnas på alla handlingar du skickar in eftersom Handels a-kassa skannar alla handlingar.

Alla handlingar, förutom kassa-kort, ska skickas till:
Handels a-kassa
Box 49
631 02 Eskilstuna

Adress för kassakort finns förtryckt på kortets baksida. Ett enklare alternativ för dig är att skicka in kassakorten elektroniskt via *Mina sidor*. Läs mer nedan.

För information om aktuella villkor, vilka intyg som behövs vid ansökan och annat, gå till handels.se/akassan eller ring 0771-666 444.

Mina sidor

Som medlem i Handels a-kassa kan du med Bank-ID, mobilt BankID eller Telias e-legitimation logga in på a-kassans e-tjänst *Mina sidor*. Inloggning sker från a-kassans webbplats handels.se/akassan. Där kan du bland annat fylla i och skicka in dina kassakort samt anmälan om arbetslöshet. Du får även en överblick av ditt ärende och kan skicka meddelanden direkt till handläggare. Användaravtalet finns på handels.se/akassan.

Med reservation för eventuella förändringar efter tryckdatum oktober 2016.

Nu når du
Handels Direkt
på 0771-666 444

Hos Handels Direkt får du personlig rådgivning i frågor som rör ditt medlemskap, jobbet och arbetslivet. Det kan vara allt från anställningsvillkor, löner, arbetsmiljön, rättigheter och medlemsförmåner till frågor om din medlemsavgift. Du når Handels Direkt alla vardagar 8-18 på 0771-666 444.

Handelsanställdas förbund